NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako **sredo** in **saboto**. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. | V Ljubljani v saboto 21. julija 1855. | List 58.

Nasadba in reja hrastovega drevja.

Nobenega drevja ne sekajo dan današnji ljudjé toliko in tako neusmiljeno, kakor hrastovo. Kjer koli kakšen hrast ali hrastič stojí — velikega hrastovja že skorej ni viditi več — najdejo ga lakomni barantači, kupijo ga — včasih za majhne dnarje — poderejo ga, naložijo ga na kola, in hajdi ž njim čez hribe in morja v daljno ptujino. Ker pa hrast počasi raste, kar vsakdo vé, si lahko domišlujemo, kaj bo sledilo takemu ravnanju z našo hrastovino. Pomanjkalo je bode vedno bolj, in zginilo bo polagoma vse hrastje iz naše domovine, ktera bo gola postala, kakor so že mnoge krajine, na kterih so nekdaj šumeli tamnozeleni hrastovi gojzdje. Že naši otroci ne bodo vidili hrastov več, in pripovedovali bodo svojim otročičem od „nekdanjega“ krasnega drevja, kteremu se je hrastje reklo, in — kterega ni več!

Bodi Bogu milo, žalostno je res! Kaj tedaj storiti o tej veliki javni nadlogi?“

Menimo, da je zadnji čas, da bi se gledalo pervič, da še obstoječe hrastovje skerbljivo se hrani in varčno upotrebuje, to je, da le po pravih potrebah se seka in za domače naprave prihrani, nikakor pak ne izpeljuje se v ptujino; drugič, da se prazne hrastovišča in drugi prikladni kraji vnovič in berž ko berž s hrastovim semenom (želodom) nasejejo ali nasadé.

Poreče tukaj marsikdo: „Kaj čem jaz hraste saditi! Saj ne doživim, da bi drevje veliko dorastlo, ker hrast sila počasi se redí“. Res je, ljubi moj; hrast raste počasi, pa raste vendar, in prihaja na kviško v tem, ko ti počivaš ali spiš; radovali se bodo pa otroci tvoji, če jim le nasajenega hrastja veliko zapustiš. Oni ga bodo doživeli, ter ti bodo v hladni grob hvaležni za tvojo skerb in za lepo prizadevanje tvoje: kajti njih očinstvo bo mnogo tisuč tolarjev več vredno po nasadbi obilnega hrastja.

Ker je predmet jako važen in ker sega globoko v blagostanje domovine naše, hočemo od tega drevja nekoliko obširniše in natančneje govoriti.

1. Hrastove plemena.

Hrast ali dob je sploh znano močno in veličansko drevo. V nekdanjih časih je bilo sveto drevo, in častili so ga po božje narodi, ki pod njegovo senco so bivali, pa hranili se plodú njegovega debla. Stari Greki in Rimljani so hrast visoko poštovali; stari Nemci so bogove svoje v hrastovih gajih častili, pa zbirali se v njih v skupno posvetovanje. Tudi Slovani so imeli svete hrastove; mnogo jih je bilo po Litvi in Prusii, kteri so pa bili posekani, ko je bilo kristijanstvo vpeljano. Pa tudi pozneje in do naše dobe clo je hrastu pervenstvo pred vsim drugim drevjem ostalo zavolj krepkega in izverstnega lesa, zavolj plodú, pa tudi zavolj lepega listja njegovega.

Hrastje je pa dvojno: tako namreč, kteremu listje na jesen odpada, in tako, ktero preveno zelení. Izmed teh dveh verst bomo nar imenitneje in naj koristneje plemena na kratko in po domače popisali.

(Dalje sledí.)

Kmetijska novica.

Bivic se imenuje nova oljnata rastlina, ktero so na grajšini kneza Schwarzenberga v Vondrovu poskusili; tako dobro se je obnesla, da bi utegnila v kratkem ogeršico spodriniti. Trikrat več se je pridelalo bivca na zernji in slami kakor ogeršice na enakem prostoru po enaki posevi; olja pa je dal bivic za 4 odstotke (4 procent) več kakor ogeršica. Ker ima bivic bodeče perje in je grenjkega okusa, ne zahajajo zajci v bivcovo polje. Sicer sta si v semenu bivic in ogeršica popolnoma enaka, le enmalo debeleje je uno. Cvetè bivic naj manj za 10 dní pred, zrel je 14 dní pred, kar pride ozimini na dobro, da se mora polje za-njo ob pravem času obdelati. Mraz mu celó nič ne škoduje. Seme bivično je težje od ogeršičnega; tudi je bolj oljnato, kakor smo že gori rekli; iz enega funta tega semena se dobí $1\frac{1}{4}$ lota več in boljega olja kakor je ogeršično. Sicer se bivic seje in obdeluje kakor ogeršica.

Skozi 2 leti se poskuša že bivic (Biwitz) na grajšini kneza Schwarzenberga v Vondrovu (Wondrow) na Českem, kjer tega semena funt po 15 krajc. dobiva vsak, kdor ga želí skusiti.

Iz parižke razstave,

gledé na razpostavljene kmetijske pridelke.

1.

Prof. Arenstein, vrednik kmetijskega dunajskega časnika, je šel v Pariz obertnijsko in kmetijsko razstavo ogledavat in jo bo popisoval v svojem časniku gledé na kmetijske pridelke, ki so iz mnozih dežel v ti razstavi na ogled postavljeni. Ker bo gotovo večino naših bravcov mikalo od tega kaj zvediti, bomo od časa do časa posnemali važniše naznanila iz omenjenega popisa.

Danes začnemo s sledečim: Izmed 9237 francozkih razstavnikov jih je 429 razstavilo kmetijske pridelke, izmed 1660 austrijanskih razstavnikov 127, izmed 1484 angležkih 62, izmed 1219 pruskih 47, izmed 697 belgijanskih 68, izmed 428 švajcarskih 5, izmed 162 parskih pa je le 1 razstavil kmetijske pridelke. Iz tega se vidi, da za Francozi je naj več kmetovavcov iz našega cesarstva razstavilo na ogled kmetijskih pridelkov, in vendar je pri vsem tem vdeležba austrijanskih kmetovavcov silo mlačna bila.

Med austrijanskimi kmetijskimi pridelki se skazujejo naj bolj vino, volna, svila in mnogoverstno žito. Škoda le, da žita je večidel od vsacega razstavnika tako malo, da se ga takim, ki pridejo razstavo obiskavat in ga želijo za poskušnjo kaj dobiti, celó majhno trohico zamore dati. Tudi iz Angležkega, še bolj iz zunajeuropejskega so lepi poljski pridelki na ogled postavljeni, toda od teh poslednjih ne bo za naše kraje veliko dobička, ker v vročih krajih (v francozki Afriki) pridelane rastline pri nas ne

bojo zorile, če si tudi nektere za poskušnjo izberemo. — Kar pa se tiče kmetijskega orodja, se angležko in francozko orodje zlo odlikuje memo austrijanskega.

Zdraviteljske pisma
od kolere.

2. pismo.

V 1. pismu smo govorili od kolere iz svojih lastnih skušinj na Dunaji in v Krajnu, in dostavili smo dobre svete, ki jih slavni dunajski profesor zdravilstva dr. Opolzer priporoča. Danes bomo povedali, kaj ravno tako imenitni profesor dr. Pfeufer v Monakovem svetuje zoper kolero, o kteri je knjižico spisal, ki tako lepo po domače razlaga vse, česar je ljudem vediti potreba, da jo kupujejo povsod z velikim poželjenjem.

Tudi dr. Pfeufer razlaga naj poprej, kako naj se živí ob koleri. To se popolnoma vjema s tem, kar smo že v 1. pismu povedali; ne bomo tedaj ponavljali še enkrat. Potem govorí od driske, ki pogostoma ob koleri napada ljudí, brez da bi za kolero zboleli.

„Če človeka — pravi — takrat, kadar kolera kje razsaja, driska napada, naj se nikar ne bojí, da že kolero ima; v Monakovem (München) je v letu 1836 ob koleri 12.000 za drisko bolnih bilo, kterih se pa vendar kolera ni lotila. Treba je pa, da se ne zanemarja nobena driska ob času kolere. Po mojih mislih je ta driska velika sreča za ljudí, da jih opominja, naj se varujejo huje bolezni; gotovo je ona že tisuč in tisuč ljudem življenje otela. Če človeka ob času kolere driska napade, naj gré berž v posteljo, in če tudi poželí jedí, naj ne jé nič merzlega in nič terdega; naj bolje je prav mehko kuhan, redek rajž ali ješprenj, ali še bolje le rajževa ali ješprenjeva juha (župa), tudi prežgana redka juha je dobra. Za pijačo je dobra prav gorka kamiljčna, melisna ali metna voda (čaj ali têj), in če se človek potiti začne, naj nikar ne zatare potú, ampak naj bo lahko odet, da se po malem potí. (Presilna soparica v izbi, skupoma težka odeja, da človek komaj diha, pa je bolj škodljiva kot koristna).

Po zdravnika naj pošlje, kterega pa naj bolnik brez strahú pričakuje, če tudi berž ne pride, ker se mu ni ničesa bati, ako je storil, kar sem ravno svetoval.

Na deželi, kjer ni lahko zdravnika kmalo dobiti, je pametno, če se človek preskerbí z dvojnim zdravilom, namreč s štupo bljevnega korena, ki se ipekakuanha (Brechwurzel) imenuje, in pa s Hofmanovim cvetom (Hoffmann'sche Tropfen). Al vediti je treba, kdaj se sme to ali uno jemati.

Kdaj se sme ipekakuanha rabiti? Ipekakuanha je korenina, ktera naredí, da človek bljuje (kozlá) in si želodec izprazne. Očitno je tedaj, da je to zdravilo le takrat dobro in koristno, če je človek v jédi ali pijači se kaj pregrešil in želodec pokvaril, da ga teží ali če se mu za tega voljo tudi včasih riga. To je znamenje, da naj se izprazne. Tudi jeza in togota včasih pokvarja želodec, ako se — kakor navadno pravijo — žolc izlije v želodec; tudi zdaj ga je treba izprazniti. — To pa storí ipekakuanha. Ipekakuanho ima apotekar v štupo zmleto, in take štupice naj se na enkrat vzame 10 granov na žljici vode; če čez četertinko ure človek ne verže ničesa iz sebe, naj vzame še eno tako štupico; in če bi še zmiraj ne vzdignil želodec, naj čez četert ure vzame tretjikrat jo. Prav je tedaj, ako so ljudje deleč od zdravnika, da se oskerbijo s kakimi 4 takošnimi štupicami, vsako po 10 granov. Da pa človek lože iz sebe izmeče, naj pije po vzeti štupici tople kamiljčne vode ali tople navadne vode (kropa), če kamiljc nima. — Po bljuvanji naj pričakuje potú.

Kdaj se pa sme Hofmanov cvet jemati? Če driska izvira od tega, da se je človek prehladil, naj se sogreje s pijačo gori imenovane kamiljčne ali melisne vode, — naj dá reno, kamen ali cegel v žerjavici sogreti, v cunjo zaviti in s tem naj si greje trebuh, noge itd. Ako na vse to ne jenja driska, naj — dokler zdravnik na pomoč ne pride — vzame Hofmanovega cveta, vsako uro po 15 kapljic na cukru ali s kamiljčno vodo. — Kdor pa Hofmanove kapljice jemlje, mora biti prepričan, da le iz prehlajenja izvira driska, zakaj če bi te kapljice jemal, kadar si je po jedi, pijači ali togoti želodec pokvaril, bi si večkrat škodoval kakor koristil; to bi bilo ravnanje ravno narobe.

Sploh pa moramo resno opominjati, da zdravila v rokah druzih ljudí, kakor zdravnikov, so nevarne, ker se v zdravilstvu neveden človek lahko zmoti o spoznanji bolestine natore in potem tudi lahko seže po napčnem zdravilu. To velja tudi od Hofmanovih kapljic; če je namreč driska združena s stanovitnimi, neprenehajočimi bolečinami v trebuhu, je to znamenje vnetih čev, — za take bi pa bile Hofmanove kapljice olje v ogenj! Le če človeka z drisko vred včasih po trebuhu popade ali pokolje, potem pa začasno spet bolečine (kerč) minejo, takrat se smejo Hofmanove kapljice jemati kakor smo gori rekli.

Nevarno je tedaj jemati tudi sto druzih zdravil, kafrovca itd., ktere ljudjé svetujejo; gotovo je, da natora sama lože premaga bolezen, če se človek le sicer tako obnaša, kakor smo svetovali, kakor če ji z napčnimi mazarijami overa zdravilno moč.

Nikoli pa v driski in koleri ne škoduje in vselej je dobro, če čez trebuh položimo bolniku ženofov močnik. Ta močnik (Senfteig) se lahko napravi, če se za kaka 2 krajcarja ženofove moke v apoteki kupi, v skledico dene in gorke vode čez vlije, da se naredí gost močnik, ki se zavije v velik pert ali veliko ruto, in s tisto stranjo na nagi trebuh položí, skozi ktero ženofov močnik solzí. Ta ženofov okladek naj leží na trebuhu tako dolgo, da prav hudo skli; če je tudi pol ure ali celo uro, prav je".

Ozir po svetu.
Ura, ki miši lovi.

Francoz Le Huc, ki je dolgo po Kitajskem (Kini) potoval, popisuje v svojem potopisu, kako prosto ljudstvo v teh deželah na uro gleda. „Enega dné, ko smo ravno hotli neko h kristjanstvu spreobernjeno občino (sosesko) obiskati, srečamo medpotoma mladega fanta; ki je vola pasel. Vprašamo ga memogredé: je li že dvanajst? Fantič pogleda proti nebu, pa oblaki zakrivajo sonce, da nam ne more nič povedati. „Nebo je oblačno, pa čakajte enmalo". Na to steče v bližnjo bajto in prinese mačko v naročji. „Glejte sami" — pravi — „da še ni dvanajst". V tem nam velí mačkino oko pogledati, vzdignivši ji trepavnico gori. Mi eden druzega gledamo, kaj ima to pomeniti, in se začnemo smejati, misleči, da ima nas mali pastirček za norca.

Pervo, ko pridemo s svojimi prijatli skupaj, je bilo, da vprašamo, kaj da imajo Kitajci z mačkinimi očmi? — Oni se začudijo, da tega ne vemo, in kmalo nam iz cele soseske pritirajo mačk na čede, da se prepričamo, da ima vsaka mačka v očéh uro, ki vselej prav kaže. Punčica (jedro) v mačkinih očesih do dvanajste ure obpoldne čedalje ožja in ožja prihaja, obpoldne je punčična špranjica, ki gre v očesu navpik od zgorej doli, komaj še za las široka. Popoldne se punčica začne sopet širiti in se širi čedalje bolj noter do polnoči, dokler ne postane okrogla kakor kugla. Povedali so nam, da vsak otrok pri njih vé hitro in natanko iz mačkinih očí povedati: koliko je ura. In mi samí smo se res kmalo prepričali, da mačkine ure res prav kažejo.

Naši bravci pa, ki se smejajo ti novici kakor smo se smejali mi, ko nam je pastirček pervikrat to pripovedal, se ne bojo smejali več, ako jim povemo, da skozi punčico v očesih grejo sončni žarki do notrajne vidne čutnice, in da se punčica — česar se vsak sam lahko prepriča — bolj

zapera ob večji svetlobi, in bolj odpira ob večji temoti: ob pervem se brani oko presilne svetlobe, — ob drugem pa je več poželjuje in potrebuje, da bolje vidi ob temi. Zato mačke tako dobro ponoči vidijo.

Bolji kup bi sicer bilo mačko za uro imeti, če bi jo človek vedil kam vtakniti, — ker pa to ni lahko mogoče, in ker mačkina ura tudi ne kaže četertink in minut, se našim urarjem ni bati, da bi jim bili s tem kaj zaslužek prikratili, ker smo bravcem svojim povedali, da tudi mačkine oči so — ura. Mikavno pa je vendar vediti, kako je o tem in unem po svetu. Še so divjaki, ki ne vejo ognja drugač zanetiti, kakor da dergnejo poleno ob poleno — zakaj bi tudi tacih ur ne bilo, ktere miši lové.

Guano ni tičjek.

Splošna misel dosihmal je bila, da tista rujava in zopernodišeča štupa, ktera se iz Amerike pod imenom guano vozi in za dober gnoj čislja, je tičjek, ki ga iz starodavnih časov morski ptiči na skalovji samotnih otokov popušajo. Sedaj pa se govorí drugač, da guano ni tičjek, ampak ostanjki sperstenenih morskih žival in druzih morskih stvarí. V guanovih kupih so nek našli še popolnoma trupla, po 40 do 50 skupej, strohnelih morskih levov, ki pa so že tako spersteneli, da razpadajo v prah, ako z nogo va-nje bacneš, in vse je potem le guano. Po cenitvi učenih mož je na tistih treh Grihaških otocih (Grichas-Inseln), kjer se naj več guano nahaja, še za več kot 16 milijonov lajt tega gnoja. Ker na Angležkem lajto z vožnino vred po 90 gold. plačujejo, je tù nakupičeni guano čez 1440 milijonov gold. vreden. (Reči moremo, da tisti guano, ki smo ga mi vidili, je bil po vsem in posebno po duhu bolj tičjeku kot sperstenenim kostém podoben — pa mogoče je oboje).

Kratkočasno berilo.

Dolžnišnica.

(Dalje.)

Ondi koraka lavočnik naš molčé v prostorih revščine semtertje, ko da bi kakega znanca iskal. Sluša, kaj jetniki med seboj govoré; tiste, ki so zavolj velikih dolgov tukaj zaperti, pušča na stran, ker iz skušnje vé, da so to večidel klatovitezi, zapravljivci ali celó goljufi, ki so svoje premoženje pod streho spravili ter se tako izplačevanju odtegajo; tudi taki, kterim je znamenje zanikernosti v čêlo vrisano, ne zavnemajo našega potnika; zakaj prepričan je, da takim potepuhom otetba kar ne zaleže, in da bi danes odkupljeni jutri se znabiti že iznova v nesrečno stanišče povernili. Al tihi, pobiti ga ginejo; med njimi si jih nekoliko izbere, h kterim ga posebno serce vleče.

Stopi k jednemu izmed njih, ter ga spodobno pozdravlja rekoč: „Zdravstvuj! Dovoli mi vprašanje: zakaj da tukaj bivaš?“ — Vprašani zmaje z ramami ter odgovorí: „Bogatemu „koževniku“ (usnjarju) Štefanu Timofejevu, sem 300 rubljev dolžan!“ — „Tri sto rubljev!“ zavpije zavzetno lesovščik; „to je veliko! Ti moraš prav ptiček biti! Gotovo si slabo gospodaril, pred ko ne popival, ali celó igral?“ — „Jez si nimam ničesa očitati“ — zagotavlja ubogi dolžnik; „sedlaril sem, imel svojo „lavko“ (štacunico) v Jamskem redu, in to me je z Božjo pomočjo živilo. Kar pride nekega dné upravitelj kneza G— k meni, kupi nekaj malega, ter dobro in gotovo plača. Čez teden dan pride v drugo, vzame blaga za 1000 rubljev, ter mi podá za to nekako dolžnico svojega gospoda. Dobiček me vabi in izvabi; dal sem se prekaniti, pa prepozno sem zvedil, da papirjev tega blagorodnega in sjajnega gospoda nikdo za 30 od sto ne kupi. Ko obrok preteče, ne dobim dnarja; tožim, — nič mi ne pomaga. Tako se je moja nesreča začela. Veš pa, kaj prigover pravi: „Sreča vedno sama hodi, nesreča pa z družino pride“. Pač res se je tudi meni taka godila, in ker koževniku nisem mogel plačati davno sposojenega blaga, me je zapreti dal“. „Kaj čemo? to so hudi časi!“ reče lesovščik, „Bog omeči serce tvojega upnika, da te skoro oprosti!“ „Ah, brez dnarja tega pač ne bode storil!“ — vzdihne nesrečni sedlar. Lesovščik zmaje z ramami ter odide.

Stopi k drugemu zadolžencu: ravno tista nesreča le v novi obleki, ravno tista tožba le z drugimi besedami. Slehernega reveža odpravi lesovščik s kakim pobožnim izrekom brez nade ali upanja kake pomoči.

Ko pa zapustivši dolžnišnico po cesti korači, potegne majhno „sčotko“ (računsko tablico) iz nedra ter počne računiti: „Veliko je“, pravi z nekolikim vzdihljejem, „kar so ti reveži dolžni; bom moral jako barantati!“

Pri tih besedah stopi v hišo koževnikovo. Pokriža se pred „obrazom“, oberne se proti gospodarju, ter se mu globoko priklone rekoč: „Zdravstvuj! Jez se kličem Sergij Feodorovič, kupčujem z lesom v Kalomni (neki ulici) ter se želim s teboj, Štefan Timofejevič, soznaniti“. — Nagovorjenec se pokloni gostu, ako li mogoče še globokeje ter odgovorí: „Tvoje ime mi je že častno znano, in veselí me, da prideš k meni, Sergij Feodorovič“. — In sopet se jeden drugu prikloneta. Bradata moža si poljubita lice in čêlo; koževnik pa poprime besedo rekoč: „Bi se li ne hotel nekoliko vsesti in „solí in kruha“ z menoj povžiti?“

„Ne trudi se, gospod“ — odgovorí lesovščik — „pridem prav za prav po nekem opravilu“.

„Tim več moraš „solí in kruha“ z menoj povžiti — ne smeva si tuja ostati!“ zaverne silneje koževnik. Stopi med stranske vrata in valje prideta hlapčič in deklica, ki berhko pirogo in več kristaljnih sklenic z bliščečimi „nalivkami“ (nekim žganjem iz sadja) na mizo prineseta. Nova znanca jesta in pijeta skupaj in koževnik spet povzame besedo ter vpraša: „Ti morem znabiti s svojim blagom postreči? Ravno sem mnogo izverstnega usnja dobil“.

„Tega ravno ne potrebujem; prižene me drugo opravilo — ti si ubozega sedlarja zapreti dal?“

„Tako je, 300 rubljev mi je dolžan!“

„Štefan Timofejevič, predvčerajnim mi je bil čverst unuk rojen“. — Koževnik pri tih besedah vstane, priklone se ter vošči dedu srečo, in detetu, da bi se dobro imelo. In Lesovščik govorí dalje: „Sedlar se mi smili, in ker mi je Bog veselje naklonil, bi se ga usmilil, ako nekolikaj odpustiš“.

„Gotovo“ — zaterdi upnik — „zavoljo tebe, in ker sva danes pervikrat solí in kruha vskup povžila, bom storil, kar mi bo koli mogoče“.

„Bodi si tedaj“ — pravi gost — „hočem ti 50 rubljev dati, ga li izpustiš“.

Pri tih besedah vzskoči gospodar izza mize, ter zavpije: „Kaj nek misliš? Šestino moje tirjatve! Sem li nekerščenec, da mi toličkaj ponujaš? Izpod 250 rubljev mi sedlarja ni moč oprostiti!“

„Bodi usmiljen“ — ga opominja stari lesovščik — „vsaj si si pač marsikako „grivno“ (10 kopejk) pri njem na dobičku!“

Koževnik vzdvigne roko navkviško, da bi ga zagotovil, da ni tako, ter zaterdovaje pravi: „Pomiluj, le „poljuške“ ($^1/_4$ kopejke) si nisim pri njem zaslužil. Dal sem mu blago pod ceno“.

„Šestdeset rubljev ti dam“.

„Ker si ti, zavoljo tebe, se hočem z 200 rublji zadovoljiti“.

„Tedaj ubožcu ne morem pomagati“ — vzdihne lesovščik. Vstane, ter se priklone rekoč: „Hvala za gostoljubo sprejetje!“

„Vendar tako ne hiti“ — prosi gostnik. „Jez še danes nisim nič izkupil, ti si moj pervi kupec. Saj veš, da ni od sreče, ako tega izpustiš; torej hočem storiti, kar mi je mogoče, in še 25 rubljev odjenjati“.

„Več ne morem dati ko 75 rubljev“, zaverne starec.

„Zdaj pa tudi kopejke ne odstopim več“ — zavpije nevoljno upnik. In lesovščik še bolj serdito odgovorí: „Tedaj pa tvojega dolžnika še nočem ne, in če mi ga za toliko kopejk pustiš, kolikor sem ti rubljev ponujal!“ (Konec sl.)

Kratkočasnice.

— Neki bolnik pošlje po zdravnika in mu začne popisovati na široko in dolgo svojo bolezen, terpljenje in bolečine ter sklene vès nejevoljen svoje govorjenje takole: „Gospod dohtar! imam že celo leto zdravnika, pa mi ni nič pomagal, ker bolezni ni do korenine prišel. Toraj vas prosim, da bi zastarano bolezen bolj z močjo prijeli, in jo, kakor pravimo, s korenino izruvali“. Zdravnik, ki berž spozna, kje tičí korenina bolezni, mu odgovorí: „Tudi jez sem te misli in to hočem koj storiti“. V tem vzame palico in udari po veliki z vinom napolnjeni steklenici, ktero je imel bolnik zraven sebe, da se je razletela na sto koscov. „Mahnil sem po korenini bolezni — reče — sedaj vam bo pa kmalo bolje“.

— Neka skopa gospá ni hotla v cerkvi ne enega krajcarja v pušco dati; ko pa enkrat domú pride, vidi, da je prazen nje žep. „Bog — pravi sama pri sebi — ni mogel pota k mojemu sercu najti; hudič je pa lahko moj žep našel.

— Nekdo se čudi, kako morejo zvezdogledi poprej za sončni mrak vediti? Kaj se boš temu čudil? ga zaverne njegov sosed — saj je to celo leto poprej v pratikah že oznanjeno. D—č.

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Dunaja. Okoli Dunaja so pretekli teden vso ozimino poželi in s pridelkom so prav zadovoljni.

Iz Zagreba. Tudi v Zagrebu so vidili 11. dan zvečer tisto svetinjo, ki smo jo vidili v Ljubljani; pomikovala se je od izhoda do zapada, in preden je zginila, se je premenila v plazo; vidila se je kakih 6 sekund.

Iz Tersta. „Triest. Zeit.“ piše, da od 17. t. m. zvečer od osmih do 18. t. m. do osmih je zbolelo v Terstu in v okolici teržaški 102 ljudí za kolero, 64 se jih je ozdravilo, 22 umerlo. Iz primere umerlih (22) z bolnimi (102) se vidi, da kolera ni več tako huda. Lepo se v vesoljni nadlogi izkazuje dobrotljivost premožnih Teržačanov, ki obilne darove darujejo v pripomoč ubogim. Da se pa nabrani milodari delijo zares potrebnim, se je osnovala posebna komisija iz 10 veljavnih mož, med kterimi nahajamo tudi prečastitega gosp. prošta Verne-ta. Gerdo pa je slišati, da med množico begúnov so tudi 3 zdravniki, ki so se kolere zbali in jo pobegnili drugam! Kakor vojak ne smé zapustiti svojega mesta, kjer je na stražo postavljen, tako tudi zdravnika veže dolžnost njegovega stanú na svoje mesto. Pač lepo bi bilo, če bi zdravniki in duhovni ob časih nevarnih bolezen bežali!

Novičar iz raznih krajev.

Na Dunaji se je pod predsedništvom deželnega poglavarja začelo posvetovanje za ustanovílo deželnega namestovavstva za doljno Austrijo; v posvèt te nove naprave je povabil deželni poglavar več udov poprejšnih deželnih stanov; sliši se, da ob novem letu bi utegnilo to novo deželno namestovavstvo po vsih deželah v djanje stopiti in da potem bojo tudi županijstva po novem osnovane. — Koledarji ali pratike se bojo za prihodnje leto spet po stari navadi kolkovale (štempljale); namesto lani vpeljanih štempeljskih mark, ki se za koledarje niso pripravne skazale, pride 1. augusta spet poprejšni štempelj. — Na več krajih Ogerskega so že 2. dan t. m. začeli žeti; povsod so s pridelkom prav zadovoljni; koruza pa obeta tako bogata biti, da že več let ne tako. — Iz Krima še zmiraj nič posebnega novega; Pelissier sicer piše od 16. t. m., da so Rusi spet hotli armado zaveznikov nazaj vreči in da so trikrat z navadnim vriskom pa brez vspeha nad njo privreli, — al take spertja so nič proti kervavi bitvi, za ktero se obé straní pripravljate. Ker pa je ta mesec v Krimu naj huja vročina, ki omamlja tudi korenjaka, menda pred koncem tega mesca ne bo vojske. Rusi so cesto iz Inkjerman-a do Simferopolja tako ogradili, vse višave tako napolnili s topovi in na kakih 30 mestih globoke grabne izkopali, čez ktere so naredili viseče mostove, da je vse to tako rekoč drug Sevastopolj. Vse to prizadeva Napoleonu grenjke ure; če spodletí spet prihodnji naskok Sevastopolja, kaj bo potem? — Kralj portugaljski Pedro V., ko je unidan v Parizu bil, mu je sicer tudi obljubil 8000 vojakov, pa kaj, ker je Krim žrêlo, ktero z vojsko in bolezni brez konca in kraja požira vojake! Vendar Napoleonu še ni upanje vpadlo, ker 13. t. m. je stalo v vladnem časniku, da tudi Sardinci, ker so poslali armado v Krim, bojo deležni dobičkov po dokončani vojski. „Nevarnost, čast in dobiček: vse se mora deliti med zavezniki“. Nekako čudno se sicer vjemajo te besede z besedami, ki ste jih francozka in angležka vlada očitno izgovorile takrat, ko ste zavezo med seboj sklenile in rekle, da nočete za se nobenega dobička. Reklo se bo sicer, da danes stojé rečí drugač kakor takrat; saj je tudi te dní minister Russel rekel, da mesca maja je bil še za mir, sedaj je pa za vojsko. Angležki deržavni zbor, še bolj pa angležki časniki so ga hudo pokarali zavolj te nestanovitnosti, da je raji samovoljno stopil iz ministerstva. — Da je rusovski admiral Nahimov umerl, ni res. Gotovo pa je, da je maršal Paskievič zlo onemogel. — Rusi so dodelali telegraf iz Sevastopolja v Petrograd. — Predsednik severnoamerikanske republike ne dovoli nabere prostovoljcov za angležko armado v Ameriki; nabirali so jih Angleži tam skrivé; ko je pa predsednik to zvedil, je pisal angležki vladi, da tega ne terpí. — Po pismu iz Carigrada stoji 36.000 Rusov pod poveljstvom Muraviev-a okoli Kars-a na aziatskem turško-rusovskem bojišču. — „Fbl.“ terdi, da so med austrijansko in prusko vlado vse navskrižmisli o turških zadevah poravnane in da ste sedaj popolnoma edinega mnenja. — Zavratni umorivec De Felice je bil 11. t. m. zjutraj zgodaj, ko se je komaj dan napočil, v Rimu ob glavo djan; obila vojaška straža je spremila kočijo, v kteri so ga na sodišče peljali. — Škofi sardinski so duhovščini po celi deželi razglas poslali, po kterem naj se ravna nasproti tisti kraljevi postavi, po kteri so samostani odpravljeni in je cerkveno premoženje zapadlo deržavi; izgovorjeno je v tem razglasu, da zapade cerkveni kletvi, ki se kakor koli vdeleži izpeljave te postave. — Na Španjskem je še zmiraj vse zmedeno. — Kraljica angležka gré 17. augusta v Pariz razstavo ogledavat.

Kolikor glav toliko misel.

Nedavno se premodrih mož čvetero
Podalo gledat bleško je jezéro.

„Če jézero bi le kaj bliže bilo,
Gospôde naše več bi sem hodilo“,—
Gospod ljubljansk tovaršem svojim pravi.
In ribič jo izmisli v modri glavi:
„Če jezero bi več širjave imelo,
Bi žlahnih rib se v mreže več zajelo“.
Zdaj kmetič svoje misli razodene:
„Čemu tù veter le valove žene?
Raj' bi pšenično klasje se majalo,
Gotovo lepši bi kot voda stalo“.
Pa grajski lovec nejevoljen pravi:
„Polja je dosti; dosti rib je v Savi,
Tù divja goša naj bi raji rasla
Za lovca se z jeleni serna pasla“.

Bog vé kako bi še se togotili,
Ak oni bi jezero to stvarili!

J. M-i-r.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.